

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning vedrørende den regionale befolknings- og erhvervsudvikling [af Holger Hansen m. fl.].

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. XX) findes i tillæg A. sp. 2261, fremsættelsen i tidenden sp. 2903).

Den fungerende formand (Kofoed): Sammen med denne sag foretages den næste sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om lokaliseringsrådgivning [af Holger Hansen m. fl.].

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. XXI) findes i tillæg A. sp. 2265, fremsættelsen i tidenden sp. 2903).

Forslagene sattes til forhandling.

Boligministeren (Helge Nielsen): De to forslag, der er fremsat af venstre, tager dels sigte på at få undersøgt og klarlagt problemerne omkring den såkaldte skæve befolkningsudvikling her i landet med henblik på at opnå en ligelig fordeling mellem landsdelene — og til dette formål foreslås nedsat et blandet politisk sagkyndigt udvalg — dels på allerede nu at etablere et lokaliseringsråd, som både skal kunne rådgive erhvervslivet, når en virksomhed står foran en nyetablering eller en udvidelse, og have de beføjelser, der bl. a. nu udøves af egnsudviklingsrådet, og det planlægningsarbejde, som udføres af landsplanudvalgets sekretariat.

De begrundelser, der gives for forslagene, dækker et bredt felt af vor lovgivning og administration, og de problemer, der behandles, er hverken nye eller hidtil ubehandlede i folketinget. Jeg kan som eksempel henviser til det af handelsministeren fremsatte forslag til en ny lov om egnsudvikling og til drøftelserne i tinget den 29. februar 1972 af forslag til folketingsbeslutning om udflytning af statsinstitutioner. Adskillige af de betragtninger, der kan anføres i anledning af venstres nu fremsatte forslag til folketingsbeslutning, er derfor allerede for kort tid siden fremført her i tinget.

Jeg finder det derfor mest hensigtsmæssigt at komme ind på spørgsmålene: hvorfor er udviklingen blevet, hvad vi kan kalde skæv, hvad bør vi gøre i denne anledning, og hvad kan vi gøre? Indledningsvis vil jeg gerne fremhæve, at der ikke er tale om en speciel dansk udvikling; der er derimod tale om en udvikling fælles for hele den industrialiserede verden, en udvikling, som har stået på i adskillige årtier, men er accelereret i perioden efter anden verdenskrig.

Et par af de karakteristiske træk er en befolkningstilbagegang i landdistrikterne og i de små bysamfund. Skal vi søge de egentlige årsager til dette fænomens fremkomst i Danmark, må vi undersøge de udviklingstendenser i vort samfund, som ligger bag byvæksten, bag koncentrationen af såvel den offentlige som den private aktivitet i og omkring de største og mellemstore bysamfund. Det er resultatet af de dybtgående strukturændringer, som erhvervslivet og den offentlige forvaltning gennemgår i disse år.

Det er en iøjnefaldende, og vi må vist også sige uomgængelig, kendsgerning, at landbrugsbeskæftigelsen i de forløbne 25 år til stadighed er gået tilbage, mens produktiviteten i erhvervet er steget. Omfanget af denne tilbagegang illustreres af den kendsgerning, at landbrugets andel af den samlede beskæftigelse siden 1950 er faldet fra ca. 25 pct. til ca. 10 pct. i 1970. Især er det antallet af medarbejdere, som er gået tilbage, og tilbagegangen har været voksende gennem det meste af efterkrigsperioden; helt frem til 1950 steg, om end svagt, antallet af selvstændige landmænd.

I den følgende periode er udviklingen med voksende styrke gået i modsat retning. Årsagen er først og fremmest den faldende tilgang af unge til landbruget sammenholdt med det forhold, at de selvstændige landmænds aldersfordeling forskyder sig mod de ældre aldersgrupper, og at flere og flere selvstændige landmænd overgår til andet erhverv.

En fremskrivning på grundlag af de hidtidige tendenser angiver, at der fortsat vil finde betydelige nedlægninger af landbrug sted, og at landbrugsbeskæftigelsen yderligere vil blive reduceret. Samtidig må det dog vel antages, at industrialiseringen og specialiseringen af produktionen på store